

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на ОНС “доктор”

Научна област: 4. Природни науки, математика и информатика

Професионално направление: 4.4 „Науки за Земята”

Научна специалност: Икономическа и социална география

Научно звено: катедра „Социалноикономическа география”, ГГФ, СУ „Св. Климент Охридски”

Тема на дисертационния труд: „Оптимизиране на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) чрез икономгеографски анализ“

Докторант: Васил Иванов Зарков

Основание за представяне на становището е участие в научно жури по защита на дисертационен труд съгласно Заповед № РД 38-455/12.07.2017 г. на Ректора на СУ „Св. Кл. Охридски “.

Информация за докторанта. В периода 2012-2016 г. Васил Зарков е осъществил обучение (задочна форма) по докторска програма Икономическа и социална география, професионално направление 4.4 „Науки за Земята“ към катедра Социално-икономическа география на Геолого-географски факултет при СУ “Св. Кл. Охридски“.

Съгласно решение на ФС при ГГФ е отчислен с право на защита, протокол №2 /26.02.2016 г. В биография на докторанта прави много добро впечатление сериозната теоретична подготовка, получена при обучението му в магистърска степен и завършването на няколко магистърски програми. Те са добра научна основа за неговите изследвателски търсения и постигнати резултати. Развитието му в професионално отношение съдейства за повишаване на практико-приложната му подготовка по проблемите на регионалното и локално градско развитие. Впечатляваща е справката за участията на докторанта в проекти и консултантски екипи. Тя доказва, че авторът на дисертационния труд е отлично подготвен специалист с интереси и практически опит в областта на регионалните научни изследвания и анализи, с достатъчен изследователски потенциал.

Дисертационният труд е задълбочено научно изследване, което впечатлява с актуалността на тема, логичната структура, стегнато и целенасочено изложение и добро съчетание на текст и приложения.

Пионерният характер на изследването не само в географската, но и в по-широка научна област е голямо предизвикателство, както за докторанта така и за неговия научен ръководител. Недостатъчната осигуреност на конкретни научни изследвания по тематиката на проучването задължава изследвателя да създава, с помощта на научния си ръководител методика, която да обезпечи изпълнението на поставената цел и задачи.

Обща характеристика на дисертационен труд. Дисертационният труд е посветен на първото поколение ИПГВР в България. Като основен инструмент за постигане на ново ниво на градско развитие, те са и задължително условие за финансиране на проектите на българските общини по линия на Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г. Тяхното изследване и на тази основа критичен анализ и методическо надграждане са безспорна и обективна необходимост в науката и обществената практика. Тази новост за българските условия, задава определени предизвикателства при планирането, координацията и най-вече при изпълнението им.

Дисертационният труд е с обем от 208 страници, от които 185 стр. основен текст и 23 стр. допълнения. Той се състои от въведение, четири глави и заключение. Списъкът с използваната литература включва 168 заглавия на кирилица, 117 на латиница, 4 собствени публикации по темата на дисертацията, 108 нормативни документа и 17 интернет адреса. Приложенията са 42 на брой, изнесени са в отделно книжно тяло с обем 160 страници.

Във въведението подробно е обоснована актуалността изследването, прецизно и точно са определени неговите обект и предмет. Целта е ясна и конкретна, изцяло свързана с темата, подчертавайки нейния географския характер. Формулираните шест изследователски задачи в максимална степен изпълняват изследователските търсения и осигуряват необходимия баланс в съдържанието на работата, следвайки утвърдения алгоритъм на подобни проучвания от общото към частното и от теорията към практиката. Чрез преглед на обществения опит на други държани и на нашата страна се апробира авторски методичен алгоритъм за постигане на интегриран териториален подход (алтернатива на ИПГВР).

Основната изследователска теза, която се защитава е подходяща. Тя подчертава зависимостта между разработването и прилагането на плановете инструменти и степента на готовност на институционалния и административен капацитет на съответната локална общност.

Комплексният характер и яснота на формулираните работни хипотези, създават условия за обективна оценка на методическия инструментариум и практическите действия при създаването и провеждането на политиката за градско развитие.

Воден от интердисциплинарния характер на темата, подобреният от докторанта методологически инструментариум включва както класически методи на икономогеографския анализ, така и методи от политическите и социалните науки. За целите на предложения авторски методически алгоритъм за постигане на интегриран териториален подход, са проведени серия от интервюта, срещи и дискусии с представители от общинска администрация Ловеч, които съдействат за утвърждаване на обективния характер на изследването. В това отношение заслужава специално внимание реализираната идея за създаване на фокус група с представители на неправителствения сектор на територията на общината и проведеното анкетно проучване сред местния

бизнес.

Споделените в края на въведението трудности от докторанта потвърждават проблемите на редица изследователи. Те са продиктувани не само от липсата на професионална компетентност в локалните администрации, но и от тяхната незаинтересованост от протичащите в пространствените им общности процеси.

Оценка на научните и научно-приложни резултати. Със средствата на теоретичния анализ и синтез, в съчетание с хронологичния подход, са разкрити съществени страни на съвременното интегрирано градско развитие. На тяхна база са изведени дефиниции на основните понятия и коректно са цитирани редица научни изследвания по темата. Предложено е авторско определение на две от основните понятия.

На основата на целенасочен анализ на еволюцията и реформирането на политиката на ЕС за градско развитие, на мястото и ролята на градовете в кохезионната политика и на системите за пространствено (в т.ч. градско) планиране е направена диференциация на държавите в три основни групи и са формулираните изводи за тях и Общността като цяло. Рационален е изборът на национални казуси извършен с помощта на предварително определен набор от критерии. Това позволява лесно съпоставяне и анализиране на тенденциите, подходите и плановите инструменти, насочени към интегрирано градско развитие в избраните държави-членки, както и съпоставяне с наложената до момента практика в България.

Прегледът на провежданата политика за развитие на градовете в България и анализираната нормативна база, имаща отношение към градското планиране и развитие, показват добро познаване на изследваните процеси и обективна оценка на необходимостта от прилагането на интегриран подход на практика. Критичният характер на анализа на процесите по подготовка, разработване и изпълнение на ИПГВР доказват изследователския опит и практическа подготовка на докторанта.

Ценни за изследването са заключенията за административния подход при избора на градовете-бенефициенти и за второто поколение на ИПГВР през настоящия програмен период. С критичен характер е анализът на методическия инструментариум на МРРБ, вкл. акцента върху липсата на детайли в него, които са продиктувани от пространствените особености на различните градове включени в процеса. Критично са анализирани и заложените от МРРБ критерии за оценка на избраните зони за въздействие и окончателния проект на ИПГВР.

Положителен момент е акцентирането върху несъответствията между разработените планове и одобрената ОПРР за настоящия програмен период, както и основните проблеми, стоящи пред ефективното изпълнение на механизма за реализация на плановете. С преобладаващо практическо и приложно значение е идентификацията на основните проблеми в провежданата политика за интегрирано градско развитие в страната и ключовите области, в които необходимостта от промени е най-значима. С такъв

характер са и формулираните конкретни препоръки за оптимизиране на процесите на национално и локално (общинско и градско) равнище и по отношение структурата и съдържанието на плановете. Предложеният опростен (времеви, ресурсно и технически) авторски методичен алгоритъм за постигане на интегриран териториален подход е реална алтернатива на ИПГВР. Конкретните Интегрираните програми показват много добро познаване на реалните икономически, социални и културни дадености и естествени преимущества на изследваната територия, както и приоритетните ѝ нужди. Заслужават внимание изведените предимства на предложението методичен алгоритъм и систематизираните констатации и изводи, произтичащи от извършеното изследване.

Оценка на научните и научно-приложни приноси. Приложената справка включва четири приноса. Внимателният преглед на дисертационния труд позволява те да бъдат открити в изложението. С подчертано научен характер са първите три приноса, а последният има научно-приложна същност. Настоящият труд също трябва да се възприема като сериозен принос в една по-слабо проучена област на географското познание.

Оценка на публикациите по дисертацията. Представени са 4 публикации по темата на работата. Две от тях са самостоятелни научни статии, публикувани в сериозни академични издания и два доклада от самостоятелни участия в научни конференции в страната. Всички те отразяват коректно различни части от изследването. Тази публикационна активност на автора заслужава положителна оценка и е потвърждение за сериозната му научна подготовка и осведоменост.

Оценка на автореферата. Приложеният автореферат е с общ обем от 44 страници текст, две фигури и шест карти. При изготвянето му са спазени изискванията на общоприетата форма за представяне на източник за запознаване с основните моменти от дисертационното изследване. Същността и съдържанието на изследването са представени коректно. В концентриран вид авторът представя всички основни елементи в дисертационния труд, което показва много добри умения за синтезиране на научното знание и изследователския инструментариум.

Критични бележки и препоръки. Те не са съществени. Направеният хронологичен преглед на научните и практико-приложни изследвания на места е много подробен. С пожелателен характер е предложението в бъдещата си работа докторанта да изследва конфликтните моменти от приложението на ПРСР в общините, в които са разработени ИПГВР, респективно - възможни решения и необходими нормативни промени.

Заклучение. Дисертационният труд показва, че докторанта притежава задълбочени теоретични знания и демонстрира способност за осъществяване на самостоятелни научни изследвания. Неговият личен принос в проведеното научно изследване и постигнатите резултати са безспорни. Дисертацията е оригинална разработка, която отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение. Във връзка с това си позволявам да

предлага на уважаемите членове на научното жури да гласуват **положително за присъждане на Васил Иванов Зарков ОНС “доктор” по научната специалност „Икономическа и социална география”,** от професионално направление: 4.4 „Науки за Земята”.

30.08.2017 г.

София

Изготвил :

Доц. д-р Емилия Патарчанова

ЮЗУ „Неофит Рилски“